

74. ▶ KERNSTOK KÁROLY (1873-1940)

Kertben, 1910

Olaj, vászon, 90x74 cm

Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly 1910

Kezdő ár: 6 000 000 Ft / 19 048 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 16 000 000 Ft

Estimated value: 38 095 – 50 794 EUR

AUKCIONÁLVA:

• BÁV 30. árverés (1973), 149. tétel

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA:

• Kernstok Károly retrospektív kiállítása. Művészház, 1911. november-december

Kernstok Károly itt bemutatott képén az 1910-es évszám olvasható. Az 1910 körüli néhány év a hazai modernizmus legszebb, legintenzívebb és legmerészebb korszakaként ismert.

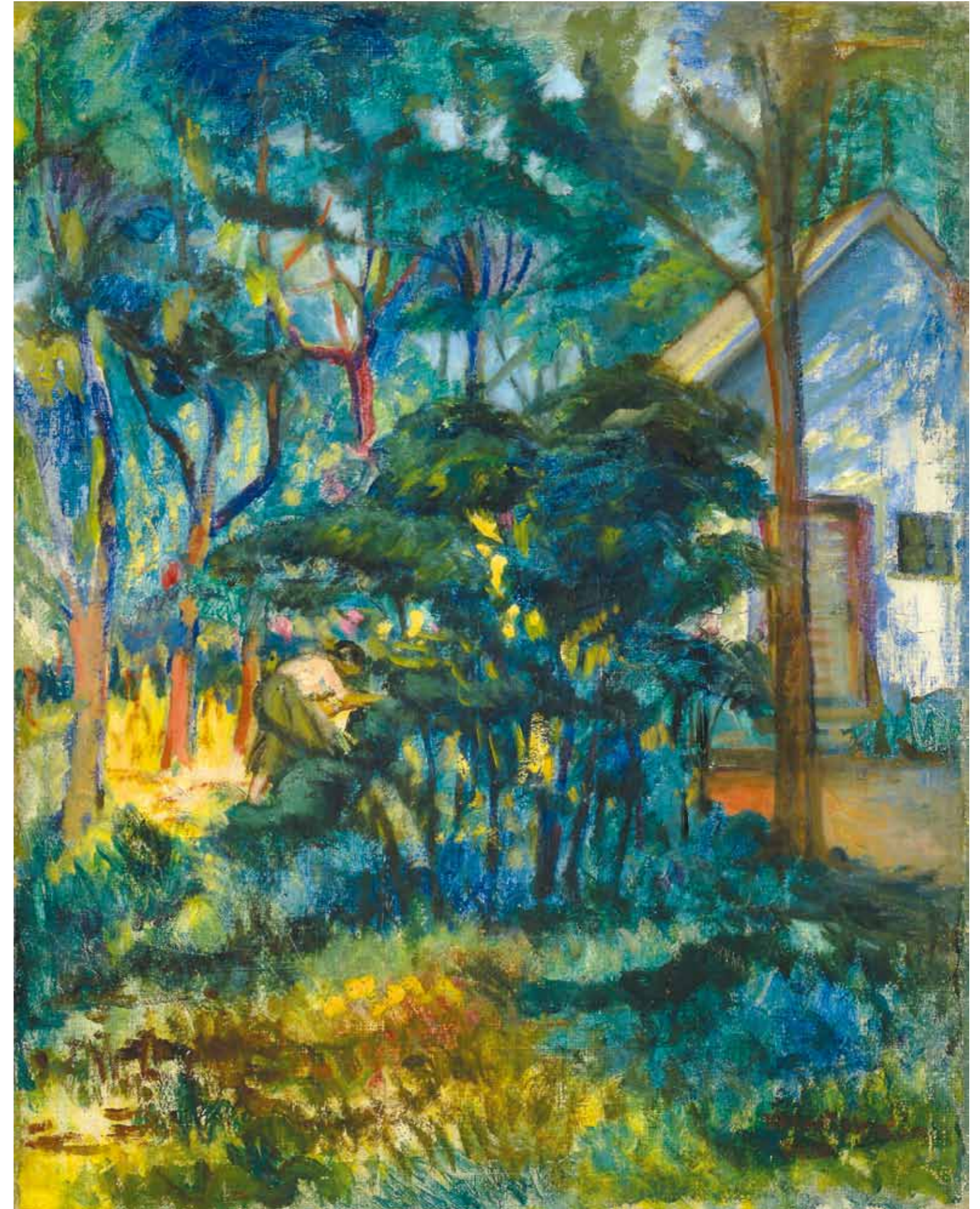
Az 1906-ban Nagybányán, majd Budapesten is indult művészi forradalom a Nyolcak-csoport fellépésével tetőzött 1909 és 1912 között. Az első nagy világégés, e gyönyörű kezdemény egészséges fejlődését és virágzását is megakasztotta. A háború idején sajnos hallgatnak, vagy legalábbis dadognak a múzsák.

1911-ben, a Nyolcak hivatalos megalakulásának idején, Kernstok éppen 38 éves volt. Tekintélyt azzal vívott ki a fiatalabb generáció körében, hogy már befutott, erkölcsileg és anyagilag is elismert művészként hagyott fel a naturalista festéssel és kezdett a legmodernebb európai kezdeményezésekkel párhuzamos kísérletekbe. Járt utat hagyott el a járatlanért és ez nem kevesebb művészi mint emberi bátorságra vallott. Kernstok, Vedres Márk szobrász és Lukács György filozófus 1910-ben elérkezettnek látták az időt, az immár komoly eredményeket is felmutató hazai legmodernebbek közös fellépésére. Kernstok néhány nagyon tehetséges, de egy generációval fiatalabb festő, szobrász és iparművész csatlakozásával megalakította a Nyolcak művészcsoporthat, melyet a progresszív értelmiségi körök is támogattak. Művészi forradalmuk rövid volt, de annál erőteljesebb és harsányabb. 1911-es együttes fellépésük, nagy kiállításuk a kinyilatkoztatás erejével hatott, melynek hatása alól így vagy úgy, de senki sem vonhatta ki magát. Művészi esemény sem előtte, sem azóta ilyen széles körű nyilvánosságot nem kapott Magyarországon.

Bár a Nyolcak művészetének legutóbbi bemutatói Kernstoknak a csoportban betöltött szerepét igazságtalanul csökkentették, ez csupán átmeneti zavart jelent. A korabeli sajtó és egyéb források, a kutatás jelenlegi állapotával megegyező módon jelölik ki Kernstok helyét és szerepét a Nyolcokban. Ő volt a csoport rangidős vezetője, aki olvasottságával, széleskörű műveltségével és nem utolsósorban lenyűgözően virtuóz rajzkészségével vívta ki a fiatalabbak feltétlen tiszteletét. Az 1911-es tárlaton bemutatott műveinek csekély száma, nem művészi gyengeség volt részéről, csupán a fiatalabbakat érvényesülni hagyó önmegtartóztatás.

Kernstok az 1911-es Nyolcak és az egy évvel korábbi Új Képek tárlaton is egyaránt négy művet mutatott be. Mindkét alkalommal figurális kompozíciókat és tájképeket állított ki, melyek kivétel nélkül Nyergesen készültek. A most aukcióra kerülő tájrészleten szintén Kernstok nyergesi birtoka jelenik meg. S bár Kernstok írásaiban folyamatosan hivatkozott Cézanne-ra, műveiben ezzel ellentétben zártságra, befejezettségre törekedett. A *Kertben* nem a cézanne-i koncepció szerinti „nyitott” mű, mely a továbbfejlesztés lehetőségét is magában hordozza, hanem tökéletesen befejezett és zárt képi világ, melyből sem elvenni, sem ahhoz hozzáadni nem lehet. Cézanne példája tehát nem a képszerkesztésben, hanem inkább a színkezelésben nyilvánult meg, látványosan szelidítve a korábbi évek fauve színmérkőzését, egyfajta klasszicizáló szándékkal tompítva annak korábbi ellentétét. A Nyolcak csoport működésének csúcspontját az 1911 májusi tárlat jelentette. Kernstok azonban nem itt, hanem 1911 utolsó két hónapjában, a budapesti Művészházban rendezett gyűjteményes kiállítást műveiből. A *nyergesi kentrészlet* is feltehetően ki volt állítva ekkor, bár eredeti címe már feledésbe merült, s így pontos azonosítása bizonytalan. Az viszont biztos, hogy a mű Kernstok Nyolcak-korabeli tájképfestészetének kiváló darabja, olyan ritkaság, melynek előkerülése még tisztábbá és átláthatóbbá teszi a hazai modernizmusról eddig kialakított tudásunkat.

Rum Attila

1
2

1. Kernstok Károly: Erdei tájkép vízzel, 1910
Magyar Nemzeti Galéria

2. Kernstok Károly: Erdőszelvény II.
(A nyergesi kert), 1910 körül
Balassa Bálint Múzeum, Esztergom

